

Kommentering af Ekspertudvalget på socialområdets

Delrapport 1 – foreløbige anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling
af socialområdet

”Hørings svar”

Til

Ekspertudvalget på socialområdets

Delrapport 1 – foreløbige anbefalinger til en bæredygtig faglig
og økonomisk udvikling af socialområdet

Indhold

Resumé	4
Rapportgennemgang	6
Rapportens Forord side 2	7
Rapportens afsnit 1.1 og 1.2 side 4	7
Rapportens afsnit 1.2 side 5	8
Rapportens afsnit 1.3 side 5 og 6	10
Rapportens afsnit 1.3 side 6	13
Rapportens afsnit 1.3 side 6	14
Rapportens afsnit 1.3 side 6	15
Rapportens afsnit 1.4 side 7	16
Rapportens afsnit 1.5 side 8	17
Rapportens afsnit 2 side 9	19
Rapportens afsnit 2.1	23
Anbefaling 1: Øget mulighed for at fastsætte lokale serviceniveauer	23
Anbefaling 2: Ændring af servicelovens formålsbestemmelse	23
Anbefaling 3: Styrket interessentinddragelse og helhedsbetragtning i Ankestyrelsen	23
Rapportens afsnit 2.2	24
Anbefaling 4: Øget fleksibilitet i anvendelse af botilbud	24
Anbefaling 5: Revision af magtanvendelsesreglerne i serviceloven	24
Anbefaling 6: Eftersyn af tilsyn med sociale tilbud	25
Anbefaling 7: Indførelse af takstloft på områder med selvmøderprincip	25
Anbefaling 8: Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud	25
Anbefaling 9: Styrke udbygningen af den kommunale botilbudskapacitet	25
Anbefaling 10: Nytænkning af reglerne om merudgiftsydelse	25
Rapportens afsnit 2.3	26

Kommentering af Ekspertudvalget på socialområdets

Delrapport 1 – foreløbige anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling af socialområdet

Anbefaling 11: Sikring af bedre viden og data	26
Kommentar til Bilagsmateriale til delrapport 1	27
Bilag 2, afsnit 2.1 Den samlede udgiftsudvikling	27
Bilag 2, afsnit 2.2 Udgiftsudviklingen på voksenområdet	28
Bilag 3, afsnit 3.1 Udgiftsudviklingen på voksenområdet	29

Resumé

Jeg giver heri min gennemgang af ekspertudvalgets Delrapport 1 og viser for hvert adresseret punkt, hvorfor rapportens analyse er misvisende og derfor er uegnet som "bagtæppe" for ekspertudvalgets videre arbejde.

Rapportens konklusioner er efter min vurdering forfejlede ud fra både et borgersynspunkt og et velfærdssamfundssynspunkt. Handicappede borgere vil blive ringere stillet, retssikkerheden vil blive reduceret, og vi vil som samfund bevæge os i neoliberalistisk retning. Ekspertudvalget vil presse de svageste endnu mere, end de er i forvejen.

Ekspertudvalget foreslår, at serviceloven skal ændres (*Anbefaling 2*), så kommunerne får helt frit spil (*Anbefaling 1*). I så fald vil handicappede blive utilstrækkeligt støttet. Allerede nu dokumenteres dette fra alle de sager, hvor Ankestyrelsen omgør kommunernes afgørelser, altså hvor kommunerne ikke har fulgt loven.

Ankestyrelsen, mener ekspertudvalget (*Anbefaling 2 & Anbefaling 3*), skal begrænses, så den ikke er så meget på borgernes side, men er mere på kommunernes side.

Ekspertudvalget vil (*Anbefaling 4*) tillade tvangsflytning af handicappede borgere samt svække FN's Handicapkonvention, idet denne også er en forhindring for, at kommunerne kan reducere i støtten i forhold til, hvad den konkrete og individuelle vurdering ellers tilsiger (rapporten side 5).

Ekspertudvalget foreslår en revision af magtanvendelsesreglerne (*Anbefaling 5, rapporten side 6*), men det er virkelig underligt, hvad der tænkes på ud over at give kommunerne mere frihed. Men kommunerne har allerede fuld frihed. Begrænsningerne ligger i, hvad plejepersonale hos f. eks. botilbud må gøre, og hvis der gives yderligere beføjelser her, er borgerens retssikkerhed reduceret tilsvarende..

Udgiftsstigningen, fra 2018 – 2021 som ekspertudvalget anfører i bilaget side 5, er ikke på 5,5%, men kun på 2,6%, når der korrigeres for inflation. Der anføres en stigning på 2,9 mia. kr. fra 53,1 mia. kr. til 56,0 mia. kr., men inflationskorrigeres 2018 beløbet til 2021 værdi, er der tale om en stigning på 1,4 mia. kr. fra 54,6 mia. kr. til 56,0 mia. kr.

Udgiftsstigningen for længerevarende botilbud, som ekspertudvalget anfører i bilagets side 10, tabel 5, til 0%, er faldet med 3%, når der korrigeres for inflation.

Enhedsudgiften til botilbud er ikke steget med 6%, som ekspertudvalget anfører i bilaget side 10, tabel 5, men kun med 2%, når der korrigeres for inflation. Stigningen i antal helårspersoner er 3%. Stigningen i enhedsudgift er således mindre end

stigningen i antal brugere. Rapportens side 3 nederste afsnit er derfor stærkt misledende.

NB: Det fremgår ikke i rapporten eller bilagene, om beløb er korrigeret for inflation og vist i "2021 værdi". Jeg går derfor ud fra, at alle beløb er angivet i det pågældende års værdi, og at der ikke er foretaget korrektion for inflation.

PS: Vi har alle en risiko hver dag for at blive handicappet. Lyt gerne denne podcast fra Socialt Indblik med socialrådgiver Marianne Stein [Har systemet eller borgeren krav på hjælp?](#)

Rapportgennemgang

Danmark har ratificeret FN'S handicapkonvention, der dermed de facto er en del af dansk lovgivning, og *alle ansatte i staten, regionerne og kommunerne skal følge konventionen* (Kilde: Socialministeriet – [FN's konvention om Rettigheder for personer med handicap -på let dansk](#), side 9).

Den danske stat har ifølge konventionen (se samme kilde side 16) bl. a. følgende pligter:

- Staten skal vedtage love, der kan sikre de rettigheder, konventionen giver personer med handicap.
- Staten skal ændre eller afskaffe love, regler og normer, som betyder, at personer med handicap bliver diskrimineret.
- Staten lover ikke at gøre noget, der er imod konventionen.
- Staten lover at sikre, at offentlige myndigheder og institutioner følger det, der står i konventionen

Nu har ”Ekspertudvalget på socialområdet” udgivet deres ”[Delrapport 1 - foreløbige anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling af socialområdet](#)”, hvori der lægges op til forringelser af handicappedes vilkår herunder en ændring af servicelovens formålsbestemmelse.

Dermed går ekspertudvalget imod, hvad der er hensigten med Danmarks ratificering af handicapkonventionen, idet den forudsætter en konstant, progressiv, fremadrettet udvikling og ikke tilbageskridt.

Delrapporten er det foreløbige udkomme af det arbejde forrige socialminister Astrid Krag igangsatte.

Delrapport 1 behandler kun første spor i [kommissoriet](#): ”1. Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsats”.

Dvs., det er de væsentligste ”cost drivers”, der skal findes og dokumenteres ved fakta, således [Folketinget efterfølgende](#) kan behandle tingene politisk.

Rapporten fremstår som en refleksion af KL's langvarige og nedgørende gøgeungeretorik overfor samfundets svageste. Kvaliteten af rapporten er dermed tvivlsom.

Rapportens Forord side 2

”... Ved at belyse de overordnede udviklingstendenser på området vil delrapporten her således fungere som bagtæppe for det fremadrettede arbejde og for de kommende analyser i regi af Ekspertudvalget. ...”

Det er skræmmende, at denne delrapport vil fungere som bagtæppe for det videre arbejde i ekspertgruppen, da grundlaget for det videre arbejde således vil bringe det kommende arbejde på vildspor.

Rapportens afsnit 1.1 og 1.2 side 4

”... Ekspertudvalget ser derfor behov for at finde greb, der øger kommunernes styringsmuligheder på socialområdet. Det er en nødvendig forudsætning for fremadrettet at sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. ...”

”... Loven kræver, at alle sager behandles ud fra en faglig konkret og individuel vurdering af borgerens behov, men lovgivningen fastlægger kun i meget få tilfælde et bestemt serviceniveau. Som følge heraf er det op til kommunen i forbindelse med visitationen at vurdere, hvem der har behov for hjælp, og hvad der er den nødvendige hjælp inden for rammerne af lovgivningen. ...”

At det er en nødvendig forudsætning at øge kommunernes styringsmuligheder er et postulat.

Der er vide styringsmuligheder i serviceloven for valg af hjælp og for fastlæggelse af serviceniveau, så iflg. serviceloven har kommunerne rige muligheder, og der er ikke behov for at finde greb for at øge styringsmulighederne.

Serviceloven pålægger kommunerne en række forpligtelser, idet serviceloven er en kompenserende lov, der skal sikre, at borgere kompenseres for de handicapgivende, varige funktionsnedsættelser, der måtte være.

Serviceloven er god for borgerne, idet uden den ville kommunerne med lynets hast nedprioritere al hjælp og støtte til handicappede, hvilket skinner igennem i alle rapportens afsnit og anbefalinger.

Serviceloven opfattes som en gene for kommunerne, hvilket er den gængse holdning fra KL, men styringsmuligheder for kommunerne er til stede.

Serviceloven er et godt tegn på, at Danmarks lovgivere søger at følge FN's handicapkonvention, der i **Article 1 – Purpose** siger:

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

Så serviceloven skal der holdes fast i, den skal ikke eroderes af ekspertudvalgs (KL's) holdninger.

Rapportens afsnit 1.2 side 5

”Kommunalbestyrelsens rum for at sætte et serviceniveau begrænses bl.a. af, at kommunerne er forpligtede til at fravige serviceniveauet, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det. Det følger bl.a. af Ankestyrelsens praksis i forhold til kompensationsprincippet i FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap (FN's Handicapkonvention). Kompensationsprincippet betyder, at borgere med betydelig funktionsnedsættelse i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne af funktionsnedsættelsen og stilles lige med andre borgere uden funktionsnedsættelse (2).

Ekspertudvalget vurderer, at der er behov for i højere grad at understøtte, at kommunerne har prioriteringsrum og mulighed for at fastsætte serviceniveauer ud fra lokale behov og ønsker inden for lovens rammer. Dette med henblik på at sikre udgiftsstyring og udvikling af den kommunale velfærd inden for de lokale prioriteter.”

Ja, det er rigtigt, at der skal en konkret og individuel vurdering til for at afklare en persons kompenserende støttebehov. Her er det så, at ekspertudvalget mener, at kommunerne skal have lov til ikke at give den rette støtte, hvis støttebehovet er større end kommunens besluttede serviceniveau.

Ud over derved at overveje at bryde med konventionen og serviceloven er det nedværdigende ikke at ville give en medborger den rette kompenserende støtte, og det er tegn på et eroderet menneskesyn.

Folketinget har vedtaget serviceloven og har ratificeret handicapkonventionen, begge dele imødegår et eroderet menneskesyn.

Gøgeungeretorik og (negativt) menneskesyn hænger sammen og begyndte især at komme frem efter kommunalreformen i 2007 og fra 2009, hvor det specialiserede handicapområde problematiseredes af KL og en række borgmestre. Med

gøgeungeretorikken trædes der voldsomt på samfundets svageste, og de beskyldes for at være snyltere.

I artiklen [Styringsrationaler, menneskesyn og inklusionens neoliberale forskydning](#) af Emil Falster og Pia Ringø i 2022 skrives bl. a.:

”... Ovenstående er eksempler på, hvordan der efter kommunalreformen blev skabt et bestemt diskursivt mulighedsrum, hvor neoliberale problematiseringer af de specialiserede områder, herunder særligt handicapområdet, blev (relativt) legitime, og hvor politikerne ikke umiddelbart forholdt sig til, hvordan mennesker med handicap og psykiatriske diagnoser blev diskursivt positioneret.”

Det ser ud til at være dette mulighedsrum, ekspertudvalget bevæger sig i og søger at udvide ved fortsat at problematisere det specialiserede handicapområde.

Videre i samme artikel udtrykkes:

”... Samtidig ses et skifte fra at anskue handicapkonventionen som en løftestang for etableringen af deltagelseschancer og social sammenhængskraft, til en anskuelse af rettigheder som noget, der er udfordrende at efterleve indenfor de økonomiske rammer, og som derfor potentielt udgør en trussel for andre velfærdsområder.
... problematiseringerne promoverer individualisme gennem en øget ansvarliggørelse, ligesom der også allokeres skyld- og skamfølelse til mennesker med behov for offentlig hjælp og støtte – blandt andet ved at anvende moralske (og neoliberale) diskurser om den enkeltes individuelle ansvar for (og pligt til) at fortrænge egne behov i tider med økonomisk tranghed.”

Det er også denne tendens i forhold til handicapkonventionen samt øget individualisme og skyld- og skamfølelse, ekspertudvalget rider med på.

Fortsætter denne trend, er vi på vej tilbage til middelalderen, og eroderer mellemmenneskelig respekt og ligeværdighed, samt mister som samfund evnen til at inkludere alle borgere. Så er vi i stor risiko for ikke længere at have et velfærdssamfund, men knækker over og går i stykker, hvilket vil være til skade for os alle.

Og vi har ikke ”økonomisk tranghed”. Økonomiministeren har netop (17-05-2023) gennemgået Danmarks økonomi, og den ser godt ud. Der er fremskridt og et større råderum end tidligere antaget.

Rapportens afsnit 1.3 side 5 og 6

”....

For det første har borgerne i udgangspunktet ret til at bevare deres botilbudsplads til længerevarende ophold, selvom udviklingen i deres behov efter indflytningen gør, at borgeren ikke længere er en del af målgruppen for tilbuddet, eller at et andet tilbud bedre vil kunne tilgodeses borgerens behov ud fra en helhedsbetragtning. I stedet skal botilbuddet tilpasse indsatsen til borgerens nye behov, hvilket kan kræve store individuelle tilpasninger, som kan være meget dyre, ligesom det kan underminere den faglige bæredygtighed. Det kan endvidere være problematisk i de tilfælde, hvor en borger er til gene eller fare for de øvrige borgere på tilbuddet.

Kommunen kan som udgangspunkt ikke flytte borgeren i et tilbud til længerevarende ophold til et andet tilbud uden borgerens samtykke. Skal borgeren flyttes uden borgerens samtykke, skal Familieretshuset træffe afgørelse herom efter indstilling fra kommunen, men kommunerne oplever, at Familieretshuset sjældent træffer en sådan afgørelse. Familieretshuset må endvidere ikke tillægge økonomiske hensyn vægt, hvilket kan forklare kommunernes oplevelse af, at økonomiske hensyn ikke tilgodeses i denne sammenhæng. Det vurderes at kunne understøtte en bedre faglig indsats, hvis borgeren kan flyttes til de tilbud, der bedst matcher deres behov, i de tilfælde hvor borgerens behov med tiden udvikler sig betydeligt. Samtidig vil det understøtte en mere hensigtsmæssig økonomisk tilgang, hvis borgere, herunder også borgere, der ikke selv er i stand til at give samtykke hertil, lettere kunne flyttes uden borgerens samtykke til andre mere fagligt hensigtsmæssige tilbud, når kommunen vurderer, at tilbuddet og borgerens behov ikke matcher.”

Dette drejer sig om botilbud efter servicelovens §108, der er til personer, hvorom det vurderes, at der ikke vil ske forbedringer hverken på kort eller lang sigt, så de kan komme til at bo i andre boformer og være helt eller delvist selvhjulpne. Dvs., det er for de allersvageste personer i vores samfund.

Borgere, der bor hos botilbud efter § 108, har efter ”Bekendtgørelse om betaling for botilbud m.v. efter servicelovens kapitel 20 samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108” (BEK nr 1387 af 12-12-2006) § 15 *Frit valg af botilbud efter servicelovens § 108* ret til selv at vælge botilbud.

Dette er en bevidst valgt sikring for disse personer, så de ikke kan skaltes og valtes med fra det offentlige side.

Dette er godt for borgeren, idet det beskytter mod at skulle skifte hjemegn, at skulle skifte bomiljø, at skulle skifte nærmiljø, at skulle skifte f. eks. fritidsklub, at skulle skifte læge, at skulle skifte pædagoger etc. Simpelt hen en beskyttelse af disse personer, disse borgere, der har allersværest ved at håndtere alle former for skift, men som fordrer ro og stabilitet, så de kan formå at trives bedst muligt med de funktionsnedsættende vilkår, de nu engang har. Det er en god beskyttelse, der er i serviceloven, og som hindrer overgreb fra det offentlige mod en borger, hvilket er helt i tråd med handicapkonventionens sigte.

Derfor kræver en flytning ønsket af kommunen, at borgeren eller dennes værge giver samtykke.

Overvej gerne, hvad du selv ville sige til at blive tvangsflyttet. Nej vel.

Men et ønske om flytning kommer ikke altid fra kommunen. Der er talrige eksempler på, at borgere, der bor hos et botilbud, gerne vil flytte til et andet botilbud. Grundene hertil kan være mange og er ofte, at botilbuddets pædagogiske linie ikke passer til borgeren, uanset denne er indenfor botilbuddets målgruppe, dvs., det er borgeren selv, eller borgerens værge, der mærker, at tingene ikke fungerer og ønsker flytning, men kommunen sætter sig imod og forhindrer dette. Så her er et paradoks, som ekspertudvalget ikke inddrager.

Skal botilbuddet tilpasse sig borgeren? Ja, det skal det til en vis grad, og det gør kvalitetsbotilbud også. Udgangspunktet er, at borgeren af kommunen er visiteret korrekt, og at botilbuddet er enig heri. Kvalitetstilbud har en sund visitationsproces mhb. på at opnå så høj sikkerhed som muligt for, at borgeren er indenfor målgruppen og dermed indenfor botilbuddets ekspertise.

Om nogle tilpasninger er dyre? Måske, men postulatet flagrer i vinden. I øvrigt er det underordnet, hvad en tilpasning måtte koste, idet botilbud udelukkende afregnes efter deres takst, og denne er godkendt af socialtilsynet. Omkostningen til evt. tilpasninger tages af botilbuddet, ikke af kommunen.

Tilpasningen til borgeren er på det helt individuelle plan. F. eks. indenfor autismeområdet kræver det stor specialviden f. eks. om mestringsstrategier og anvendelse af low arousal for at arbejde som socialpædagog, og det kræver accept af, at autisme er et spektrum af forskellighed med fællestegn som f. eks., at en person med autisme har brug for sikker struktur (givet af botilbuddet, personen kan ikke selv), ro og stabilitet og mulighed for at have det på sin helt egen måde. Nogle kan kun have det godt, hvis alle væggene i lejligheden er skrig gule. Nogle går i bad 6-7 gange dagligt for at have det godt. Nogle er helt utrygge ved at færdes ude i f. eks. et butiksområde og færdes kun, hvor stederne er meget kendte af vedkommende og oftest i følge med en kendt medarbejder fra botilbuddet.

Botilbuddet skal have teams af faste medarbejdere og faste vikarer, så alle medarbejdere omkring en borger med autisme er kendt af denne. Rutiner og ensartethed er vigtige ting, nej, ikke kun vigtige, de er helt afgørende for, at borgeren har mulighed for at være i trivsel. Et af socialtilsynenes helt store fokuspunkter er netop dette med, om borgeren er i trivsel.

Det er også en meget tvivlsomt udtalelse, at den faglige bæredygtighed undermineres. Socialpædagoger er så dygtige, at de følger med i borgerens tilstand og drager deres omsorg derudfra. Dette kan indebære justeringer i den pædagogiske tilgang, det kan indebære efteruddannelse af socialpædagogerne, noget som kvalitetstilbud allerede sørger for, det kan indebære en fagligt positiv udvikling hos botilbuddet.

Borgere, der bor hos botilbud efter § 108, skal betale husleje i form af en egenbetaling til kommunen. I ”Bekendtgørelse om betaling for botilbud m.v. efter servicelovens kapitel 20 samt om flytteren i forbindelse med botilbud efter § 108” (BEK nr 1387 af 12-12-2006) fremgår af § 6 og 7, hvordan egenbetalingen udregnes. § 6 er udregningen ud fra boligens omkostninger, dvs., ud fra de budgetterede driftsudgifter til bygningerne. § 7 er udregning i forhold til borgerens indtægt. De to udregnede beløb lægges sammen og udgør borgerens egenbetaling til kommunen for at bo hos botilbuddet; det er borgerens husleje.

Kommunerne skal så nødvendigvis indregne de budgetterede driftsudgifter for botilbuddets bygninger i budgettet for botilbuddet for at opnå korrekt egenbetaling fra borgeren. Samme driftsudgifter er dermed indeholdt i udregningen af botilbuddets takster, der er en afledt af budgettet. Det åbne spørgsmål er, om kommunerne opgør driftsudgifterne korrekt eller, om der indgår for lave beløb, eller helt mangler omkostninger?

Kommunerne har i øvrigt en indbyrdes aftale gående ud på at inddække underskud for kommunale botilbud, der må lukke. Det virker på den måde, at hvis et botilbud i en kommune har borgere fra andre kommuner boende hos sig, og botilbuddet giver underskud og må lukke, så afkræver botilbudskommunen underskuddet hos brugerkommunerne i forhold til, hvor mange borgere fra de pågældende kommuner, der boede hos botilbuddet. Det er en meget påfaldende aftale; det er meget unormalt, at en leverandør kan sende regning for sit underskud videre til sine kunder!

For botilbudslignende tilbud betaler borgeren selv for huslejen og er beskyttet mod opsigelse af lejemålet gennem lejeloven. Kommunerne betaler kun for støtten iflg. servicelovens § 85.

Rapportens afsnit 1.3 side 6

Delafsnit ”For det andet” omhandler magtanvendelse.

”For det andet oplever kommunerne, at magtanvendelsesreglerne og fortolkningen heraf medvirker til udgiftsopdriften, og at magtanvendelsesreglerne samtidig ikke altid sikrer den bedste løsning for borgeren.”

Magtanvendelsesreglerne er en beskyttelse af borgeren, og det er helt på sin plads at have disse regler samt krav om dokumentation.

Serviceovens §124, der er relevant for borgere hos botilbud efter § 107 og § 108, udtrykker tingene fint:

Formål og anvendelsesområde

§ 124. Formålet med bestemmelserne i §§ 124 b-137 d er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. **Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.**

Stk. 2. **Anvendelse af magt og andre indgreb** i selvbestemmelsesretten **må alene ske** for at sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodese hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet eller hensynet til andre.

Stk. 3. **Forud for** enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten **skal** kommunen foretage, **hvad der er muligt** for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Stk. 4. **Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået.** Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 5. **Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt** og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe.

Der er tre niveauer af magtanvendelse, Fysisk guidning (§ 124 b), Afværgehjælp (§ 124 c) og Fastholdelse m. v. (§ 124 d). Selvom Fysisk guidning er her i serviceovens Afsnit VII, er det ikke en magtanvendelse, og der skal derfor ikke ske registrering og indberetning efterfølgende en fysisk guidning. De to øvrige er magtanvendelser, og iflg. § 135 a skal der umiddelbart efterfølgende ske en rapportering af hændelsen til kommunens sagsbehandler og til socialtilsynet.

I den gældende servicelov af 24/01/2022 (LBK nr 170) i forhold til den fra 07/08/2019 (LBK nr 798) er Fysisk guidning (§ 124 b) og Afværgehjælp (§ 124 c) kommet til. Det er en reducere i forhold til tidligere, idet der ingen registreringskrav eller rapporteringskrav er ved anvendelse af Fysisk guidning. Dvs., her er der sket en forenkling.

Hvordan magtanvendelsesreglerne kan medvirke til udgiftsopdrift er underligt. Der er snarere tale om en udgiftsreduktion.

På kvalitetstilbud er der ingen eller meget få magtanvendelser efter § 124 c og d, idet den pædagogiske indsats og rammerne omkring borgeren er gode, og borgeren er i trivsel.

Hvis der fra et botilbud kommer mange rapporteringer om magtanvendelser, er der et eller andet, der trænger til undersøgelse. Her træder socialtilsynet ind og ser på tingene og kan derefter give botilbuddet påbud som nødvendigt. Kommunens sagsbehandler skal også, som en del af det personrettede tilsyn, gennemgå tingene. Kommunen kan derefter om nødvendigt korrigere sit opdrag til botilbuddet via en justering i handleplanen for borgeren.

Måske er det herfra ekspertudvalget ser en udgiftsopdrift, men det er i så fald en forkert betragtning. De tiltag socialtilsyn hhv. sagsbehandler måtte tage er nødvendige for at bringe botilbud og beboer til en tilstand, hvor beboeren er i trivsel, og magtanvendelser ikke længere er nødvendige. Kommunens udgift i denne anledning er minimal, idet udgiften bæres af socialtilsynet og af botilbuddet.

Der kan også være behov for hjælp udefra f. eks. fra psykiatrien, men heller ikke her er der tale om udgiftsopdrift for kommunen. Samarbejdet mellem borger/værgen og psykiatrien er alene sammen med botilbuddet. Kommunen er ikke med i dette.

Rapportens afsnit 1.3 side 6

Delafsnit ”For det tredje” omhandler frit valg af botilbud.

”For det tredje har borgerne frit valg af botilbud til længerevarende ophold, herunder tilbud etableret både efter serviceloven og efter almenboligloven. Det har til formål at sikre borgeren indflydelse på, hvor vedkommende ønsker at bosætte sig, hvorfor det frie valg indebærer, at borgeren har ret til at vælge et alternativt tilbud til det tilbud, som kommunen tilbyder. Imidlertid har praksis fra Ankestyrelsen ført til, at borgeren i dag kan vælge et alternativt tilbud, der er omkring 25 pct. dyrere end det tilbud, som kommunen tilbyder. Dermed kan borgerens eget valg have store udgiftsmæssige konsekvenser for kommunen, og det giver reelt mulighed for, at borgeren kan vælge et højere serviceniveau end det, som kommunen har vurderet, dækker borgerens behov.”

Dette er helt i overensstemmelse med FN’s Handicapkonvention artikel 19a. Se også ovenfor under *Rapportens afsnit 1.3 side 5 og 6*, hvor jeg har kommenteret frit valg i forbindelse med § 108 og botilbudslignende tilbud.

Mht. at vælge et andet § 108 tilbud end det kommunen tilbyder, så er det uklart, hvad ekspertudvalget mener. Mener de, at det andet tilbud, der tilvælges, er et privat ejet tilbud i stedet for et, der er ejet og drevet af kommunen? Hvis dette er tilfældet kan der godt være en prisforskel, men hvis der er tale om to ejerskabsmæssigt ens botilbud, hører store prisforskelle til sjældenhederne og oftest indenfor 10%.

Ekspertudvalget udtrykker endvidere, at borgeren ved at skifte til andet (og dyrere) botilbud kan opnå et højere serviceniveau end kommunen har vurderet som passende.

Det er meget vanskeligt at gennemskue, hvordan dette skulle kunne lade sig gøre. Der er tale om botilbud efter § 108, og her er kravene for selve boligen, at det skal være en lille lejlighed med eget bad og køkken/tekøkken. Socialtilsynet holder nøje øje med, at dette er overholdt. Hvordan skal en borger opnå højere serviceniveau for selve boligen?

Mht. normeringen for støtten fra socialpædagogerne/botilbuddet så er der f. eks. tale om en-to eller en-en normering. Hvis visitationen er givet til en-to normering kan en flytning til et botilbud, der er baseret på en-en normeringer, jo ikke forekomme, for det botilbud kan ikke levere på en-to basis. Hvordan skal en borger opnå højere serviceniveau for medarbejderstøtten?

Der er reelt ingen mulighed for, at borgeren kan vælge et højere serviceniveau ved at skifte botilbud. Der er reelt kun mulighed for, at borgeren flytter til et botilbud, der f. eks. er tættere på familie og øvrige pårørende, eller hvor de socialpædagogiske evner hos botilbuddet er mere passende til borgeren.

Kommunerne refunderes i øvrigt i forskellige situationer af staten med op til 50% af udgiften.

Kommunerne har ved botilbudslignende tilbud (almenboligloven § 105 med støtte efter serviceloven § 85) kun udgift vedrørende støtten ifølge serviceloven § 85. Huslejen betales af borgeren selv.

Rapportens afsnit 1.3 side 6

Delafsnit ”For det fjerde” omhandler kommunale styringsmuligheder.

”For det fjerde er der begrænsede kommunale styringsmuligheder for ophold på tilbud som forsorgshjem, herberger og kvindekrisecentre, der er akuttilbud med såkaldt selvmøderprincip, der har til formål at give borgerne hjælp her og nu uden en forudgående tidskrævende visitationsproces. For at kunne honorere dette er det lederen af den enkelte boform, der har visitationskompetencen, når borgeren selv møder op, og derfor beslutter såvel indskrivning som udskrivning. Finansieringsansvaret ligger dog fortsat hos kommunerne. Samtidig er taksterne på tilbud omfattet af selvmøderprincippet fast beregnet af det enkelte tilbud på baggrund af omkostningerne og kan ikke forhandles af kommunerne i de konkrete sager. Kommunerne har derfor begrænsede styringsmuligheder, hvorfor 50 pct. af udgifterne på området refunderes af staten. Hertil giver rammerne ikke tilbuddene incitament til at sikre en økonomisk effektiv drift, da deres udgifter til drift af tilbuddet dækkes uanset.”

Tilbud til akuthjælp er særdeles vigtige at have. De tilbud er der for akut at kunne hjælpe de, der er endnu mere udsatte end borgere hos botilbud, eller hjælpe kvinder i akut nød. Mandekrisecentre er formentlig også en del af disse akuttilbud.

Med ”akut” menes helt bogstaveligt her og nu/omgående hjælp. Det kan kun lade sig gøre, hvis disse steder er åbne altid uanset deres belægning. Sådant kan kun lade sig gøre med en fast stab af ansatte, mulighed for omgående tilkald af ekstra medarbejdere samt bygningsfaciliteter, der er egnede til døgnåbning.

Alt dette koster penge og betaling til krisecentrene følger belægningen. Dvs., i perioder med lav belægning vil der være lille indtjening, men udgiften til fast stab og bygningsfaciliteter vil stadig være der. Med andre ord er det vanskeligt at balancere indtægt og udgift igennem året, og det er vanskeligt at sikre et lille overskud frem for et underskud.

Forsorgshjem, herberger og krisecentrene er endvidere underlagt socialtilsyn, som gennemgår deres økonomi og godkender takster. Her er således sikring mod for høje takster, og kommunerne får, som nævnt af ekspertudvalget, refunderet 50% fra staten. Der er således vanskeligt at få øje på udgiftsopdrift.

Rapportens sætning om ”Hertil giver rammerne ikke tilbuddene incitament til at sikre en økonomisk effektiv drift, da deres udgifter til drift af tilbuddet dækkes uanset” hænger frit i luften.

Rapportens afsnit 1.4 side 7

I afsnit 1.4 fortsættes i samme gænge, og det skinner det igennem, at kommunerne har det vanskeligt og bør have det lettere. Kommunerne bør have det lettere på bekostning af samfundets svageste, der kommer til at betale prisen i form af mindre hjælp og støtte, end der kan opnås i dag.

Synspunktet om, at et velfungerende marked med reel konkurrence kræver gennemsigtighed er korrekt. Men hvorfor fokuserer ekspertudvalget så ikke på, hvordan en gennemsigtighed kan opnås?

Essensen om den manglende gennemsigtighed er primært, at der ikke laves samme regnskabsaflæggelse for alle tilbud. Hvis kommunale tilbud lavede regnskabsaflæggelse på samme vis som private, ville gennemsigtighed på takster være til stede.

Men det vil så samtidigt blive synligt, at de kommunale tilbuds takster i virkeligheden er på samme niveau som de private tilbuds takster.

Serviceovens § 174 præciserer, at samtlige omkostninger skal med:

§ 174. Den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for ydelser og tilbud efter denne lov, jf. dog stk. 3. Taksterne fastsættes på baggrund af **samtlige** budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Rent logisk må udgifterne for at drive et privat botilbud og et kommunalt botilbud være meget ens.

Den helt altovervejende udgift er lønninger til socialpædagoger, pædagogmedhjælpere, SOSU-assistenten, sygeplejersker og andre personalegrupper. Her er lønningerne fastlagt via overenskomster og vil derfor være i samme niveau uanset botilbuddets ejerskab.

Omkostninger til lys, varme, vand, forsikring, serviceartikler, kost, pædagogiske aktiviteter etc. vil også være meget ens.

Så hvis alle udgiftselementer indeholdes i botilbuddets budget hhv. regnskab uanset dets ejerforhold, så vil de være på samme niveau, og taksterne, som socialtilsynene godkender, vil være meget ens.

Det er således en udbredt, men forkert, antagelse, at private tilbud er dyrere end kommunale tilbud.

Rapportens afsnit 1.5 side 8

Styringsmuligheder, eller mere præcist, mangel på styringsmuligheder for kommunerne nævnes flere gange. Men hvad er det egentligt, der ikke er styringsmuligheder for?

Ekspertudvalget udtrykker, at kommunerne skal kunne styre alt, så udgifterne til hjælp og støtte til handicappede kan reduceres og reduceres så meget, at hjælp og støtte kommer om muligt under niveauet givet af serviceoven og som givet af handicapkonventionen.

Dette er resultatet af neoliberalisme, dårligt menneskesyn og gøgeungeretorik. De svageste i samfundet skal have mindre hjælp og støtte, så der ikke tages så meget fra de andre områder, kommunen skal tage sig af.

”Socialområdet har datamæssigt udviklet sig meget i de seneste år, herunder ikke mindst med fokus på indsamling af systematiske data på tværs af kommunerne, der understøtter sammenligning mellem kommunerne og derved kan understøtte den tværkommunale styringsindsats og videndeling. Der er dog fortsat mangel på viden og data, hvilket udgør en selvstændig udfordring for kapacitetsstyringen og

planlægningen af den faglige indsats. Det nuværende systemlandskab i kommunerne understøtter ikke automatisk generering af sammenlignelige og retvisende individhenførbare udgiftsdata.”

Samtidigt med, at ekspertudvalget foreslår, at kommunerne skal stilles frit og sætte serviceniveauet udelukkende ud fra lokale forhold, hvilket i øvrigt kun vil øge kommunelotteriet, som alle med behov for hjælp og støtte står i, så anføres også, at der er mangel på data til brug for sammenligning mellem kommunerne for at understøtte den tværkommunale styringsindsats.

Hvordan kan kommunerne både sættes fri og have behov for tværkommunal styring?

Hvad er retvisende individhenførbare udgiftsdata? Er det hvad koster borger xx og borger yy, og hvad er den opnåede viden værd, hvad kan den bruges til?

At køre udgiftsdata helt ned på det enkelte individ er formodentligt ikke muligt eller lovligt, og sammenligning med andre individer er overhovedet ikke mulig, fordi individer er forskellige og sammenligninger derfor meningsløse.

Det er diskrimination af handicappede og er dermed i strid med handicapkonventionen, der siger, at Staten skal ændre eller afskaffe love, regler og normer, som betyder, at personer med handicap bliver diskrimineret.

”Viden om borgerens aktuelle behov er afgørende for at sikre såvel den faglige som den økonomiske styring. Imidlertid er der en informationsasymmetri mellem tilbuddet og den visiterende myndighed, da tilbuddet grundet sit daglige arbejde med borgeren altid vil have bedre kendskab til borgerens aktuelle behov, mens den visiterende myndighed er afhængig af viden fra tilbuddet. Informationsasymmetrien mellem tilbud (særligt eksterne tilbud) og kommune bidrager derfor også til styringsudfordringen.”

Der vil være en informationsasymmetri, tilbuddet er selvklaart sammen med borgeren hver dag og døgnet rundt for botilbuds vedkommende, og kommunens sagsbehandler er måske kun hos borgeren en gang årligt eller hvert andet år.

Men at det bidrager til øget styringsudfordring er en voldsom udtalelse. Og at præcisere, at det særligt er ved eksterne tilbud, dvs., ikke kommunalt ejede, virker underligt.

Der er ingen, som hindrer sagsbehandler i f. eks. at udføre sit personrettede tilsyn ved at besøge borger hver tredje måned eller hyppigere i perioder, hvis situationen tilsiger dette, så kommunen kan få den viden, der er behov for og dermed gøre informationsasymmetrien negligerbar.

Styring er i øvrigt mange ting. Lyt gerne til denne podcast fra Socialt Indblik med Dorthe Birkmose [Når rammer og målstyring begrænser det pædagogiske arbejde](#)

Rapportens afsnit 2 side 9

Det fremadrettede billede ekspertudvalget tegner er skræmmende og vil sætte os tilbage i tiden, som jeg har nævnt ovenfor.

Det er underlige forklaringer fra udvalget, idet der på den ene side bruges varme vendinger som ”give mere omsorg og et bedre liv til borgerne” og på den anden side ønskes det at sætte kommunerne helt frit.

Dette er to modsætninger, idet al erfaring viser, at hvis der ikke var lovgivet en minimumsindsats, som der er gennem serviceloven og handicapkonventionen, så vil serviceniveauet overfor de, der har behov for hjælp under serviceloven, falde drastisk i alle kommuner med enorme katastrofale konsekvenser for de, det går ud over. Erfaringen kommer fra alle de lovbrud kommunerne er skyldige i og som dokumenteres gennem alle de ankesager, der går imod kommunernes afgørelser.

”For det første skal der være lovgivnings- og forvaltningsmæssige rammer, som gør det muligt for en kommune inden for de nationalt fastsatte rammer politisk at fastsætte et serviceniveau, som også kan gennemføres i den daglige drift.”

Kommunerne kan allerede i dag politisk fastsætte serviceniveau, men de kan iflg. ekspertudvalget ikke fastsætte det så lavt, som de gerne vil p. gr. af serviceloven og handicapkonventionen. Derfor vil ekspertudvalget bryde med handicapkonventionen og have ændret serviceloven i nedadgående retning. Det er virkelig en negativ tankegang.

Kommunerne kan allerede i dag fastsætte serviceniveauer og præsentere dem tydeligt og synligt for borgerne. Dette er i servicelovens § 138 og retssikkerhedslovens § 3:

§ 138. Kommunalbestyrelsen kan inden for lovens rammer træffe beslutning om at fastsætte generelle vejledende serviceniveauer for den lokale udmøntning af hjælp efter loven.

§ 3. Kommunalbestyrelsen skal behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal på de enkelte sagsområder fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

Rapporten fortsætter med ...

”For det andet skal det på området for botilbud, som særligt har oplevet stigende udgifter, være muligt for kommunerne – eventuelt i samarbejde – at etablere en botilbudskapacitet, som kan danne rammen om et velfungerende marked med en

rimelig prissætning og et bredt udbud af botilbud, som imødekommer borgernes individuelle behov. Dette kræver både, at der er passende muligheder for at etablere kommunale botilbud, og at der etableres en hensigtsmæssig ramme for drift og sammensætning af botilbudskapaciteten, som ikke hæmmes af asymmetriske etableringsvilkår på tværs af lovgivninger og dermed de forskellige typer af botilbud. Dertil kommer, at det skal være muligt at anvende botilbudskapaciteten fleksibelt for at understøtte, at borgeren får det rette tilbud ud fra en faglig betragtning, herunder at borgeren ikke kan beholde tilbud, der ikke længere er behovssvarende.”

”For det tredje skal der være hensigtsmæssige driftsvilkår, som sikrer et velfungerede marked for sociale tilbud i bred forstand. Det vil i tillæg til en tilstrækkelig kapacitet sige gennemsigtighed og ens aftalevilkår, som muliggør en reel konkurrence til sikring af priser, som svarer til omkostningerne. Et velfungerende marked kræver regulering, men er også en forudsætning for den type regulering, der kan implementere et politisk fastsat serviceniveau, fx via takstlofter.”

Rapporten nævner, at det er området for botilbud, som særligt har oplevet stigende udgifter.

Stigningsandelen (”andelen”, ikke stigningen) på 60%, ekspertudvalget udregner, dækker over en stigning, som er fra botilbudslignende tilbud.

Af bilag 2.1 tabel 1 og især tabel 5 (side 6 og 10 i bilagsmaterialet) kan det ses, at udgiftsstigningen i fire års perioden har været på ca. 1.449 mio. kr.. Det er knapt 15 mio. kr. i gennemsnit for de 98 kommuner eller ca. 3,7 mio. kr. pr. kommune pr. år.

Ses der på tabel 5 side 10 i bilagsmaterialet, og korrigeres der for inflation ses det, at stigningerne ikke er i den størrelsesorden, som angivet af ekspertudvalget, men er lavere.

		2018					2019					2020					2021					Pct. ændring	
		2018	2019	2020	2021	Stigning	2018	2019	2020	2021	Stigning	2018	2019	2020	2021	Stigning	2018	2019	2020	2021	Stigning	Pct. ændring	
Tabel 5 som i bilag 2 side 10																							
----- Mio. kr. -----																							
Udgifter	Midlertidige botilbud	5.115	5.138	5.176	5.327	212	4%	5.271	5.255	5.272	5.327	56	1%										
	Længerevarende botilbud	6.391	6.403	6.268	6.419	28	0%	6.586	6.549	6.384	6.419	-167	-3%										
	Botilbudslignende tilbud	7.538	7.991	8.641	8.987	1.449	19%	7.768	8.173	8.802	8.987	1.219	16%										
	I alt	19.044	19.532	20.085	20.733	1.689	9%	19.625	19.977	20.458	20.733	1.108	6%										
----- Helårspersoner -----																							
Helårs- personer	Midlertidige botilbud	6.169	6.352	6.371	6.547	378	6%	6.169	6.352	6.371	6.547	378	6%										
	Længerevarende botilbud	4.992	4.942	4.964	5.017	25	1%	4.992	4.942	4.964	5.017	25	1%										
	Botilbudslignende tilbud	13.505	13.747	13.893	13.863	358	3%	13.505	13.747	13.893	13.863	358	3%										
	I alt	24.666	25.041	25.228	25.427	761	3%	24.666	25.041	25.228	25.427	761	3%										
----- 1000 kr. pr. helårsperson -----																							
Enheds- udgift	Midlertidige botilbud	829	809	812	814	-15	-2%	854	827	827	814	-41	-5%										
	Længerevarende botilbud	1.280	1.296	1.263	1.279	-1	0%	1.319	1.325	1.286	1.279	-40	-3%										
	Botilbudslignende tilbud	558	581	622	648	90	16%	575	595	634	648	73	13%										
	I alt	772	780	796	815	43	6%	796	798	811	815	20	2%										

Inflationsberegner: www.finansanalyser.dk

De inflationskorrigerede tal viser, at stigningerne kun er 2/3 af, hvad ekspertudvalget angiver. Udgiften til længerevarende botilbud er oven i købet faldet med 3%, og den samlede enhedsudgift er kun steget med 2% og ikke med 6%.

Et politisk fastsat serviceniveau f. eks. via takstlofter lyder besnærende, men er næppe realistisk og vil være direkte imod at have et frit marked. De private botilbuds økonomi er allerede trængt, og de private botilbud balancerer mellem underskud og marginalt overskud.

Takstlofter er derfor reelt ikke mulige i den virkelige verden, og taksterne allerede er godkendte af socialtilsynene og fundet korrekte i forhold til botilbuddenes kapacitet, økonomi og marginale indtjening.

Angående tvangsflytning af borgere, noget der absolut skal undgås, er det hårrejsende at give kommunerne flere muligheder, end de allerede har. Se kommentarerne ovenfor under *Rapportens afsnit 1.3 side 5 og 6*.

Rapporten fortsætter med ...

”Endelig vurderer Ekspertudvalget, at rammevilkårene på botilbudsområdet skal være, så det er muligt for kommunerne at levere den bedst mulige omsorg og livskvalitet for borgerne inden for et givent budget og inden for rammerne af Danmarks konventionsretlige forpligtelser.”

Ja, der skal leveres den bedst mulige omsorg og kvalitet, men ikke indenfor et givent budget på kommuneniveau, men et rammebudget på landsplan som nu. Dog skriver ekspertudvalget, at de konventionelle forpligtelser skal overholdes, hvilket er i modstrid med at være begrænset af at levere indenfor et givent kommunalt budget.

I artiklen [Styringsrationaler, menneskesyn og inklusionens neoliberale forskydning](#) af Emil Falster og Pia Ringø i 2022 beskrives brydningsfladerne indenfor det specialiserede område således:

”Det specialiserede socialområde kan karakteriseres som et af social- og specialpædagogikkens primære genstandsfelter, da det tæller målgrupper som børn, unge og voksne i sårbare og udsatte positioner samt mennesker med handicap og psykiatriske diagnoser. Det specialiserede socialområde har de sidste 10 – 15 år gennemgået en række strukturelle og økonomiske forandringer, herunder ændringer i politiske styringsrationaler. Dette har ændret betingelserne og menneskesynet i den social- og specialpædagogiske praksis, eksempelvis i sociale indsatser, på sociale (bo)tilbud og i snitfladerne mellem almen- og specialområdet, eksempelvis på folkeskoleområdet.

Med strukturreformen, som blev gennemført i 2007, overtog kommunerne det samlede myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar for det specialiserede socialområde fra de tidligere amter. Køb og salg af ydelser på det specialiserede socialområde skulle herefter følge en markedslignende model, hvor grundtakstmodellen blev afskaffet og erstattet af en omkostningsbaseret takstmodel, hvor det var op til kommunerne at fastlægge rammer, indhold og målsætninger for opgaveløsningen indenfor centralt fastlagte budgetter, samt fordeling og prioritering af udgifter ud fra faglige og økonomiske hensyn (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2005; Indenrigs- og sundhedsministeriet m.fl. 2011). Med udviklingen blev ansvaret for fordelingen af udgifter for forskellige målgrupper placeret hos kommunerne, mens budgettets samlede størrelse blev fastsat centralt. Dette har ledt til en række spændinger mellem økonomiske og faglige hensyn som er blevet forstærket af et øget demografisk pres på blandt andet ældre- og dagtilbudsområdet, hvor der de kommende år yderligere forventes en stigning i antallet af ældre samt flere børn med behov for dagtilbud (Houlbjerg m.fl. 2021). Herudover ses et øget diagnosticerings- og mistrivelsespres, hvor flere borgere diagnosticeres med psykiatriske diagnoser, og et stadig stigende antal unge oplever stress-, angst og belastningsreaktioner, er skolevægrenede og/eller har psykiatriske lidelser og diagnoser (Børns Vilkår & Egmont Fonden 2020). Eksempelvis konkluderede Social- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed, at: *”Antallet af børn og unge med registrerede diagnoser er steget fra 32 til 49 pr. 1.000 0 – 17-årige i perioden 2009 – 2019, svarende til mere end 50 pct.”* (2019: 5). Som en konsekvens heraf forekommer der også en stigning i det samlede antal af borgere, der modtager hjælp og støtte efter serviceloven (Børne- og Socialministeriet, 2018).

De strukturelle og demografiske ændringer og tendenser slår i gennem på mange områder i den kommunale sektor og er en central udfordring for de specialiserede områder. Udviklingen har sat fornyet skub i politiske problematiseringer af de specialiserede områder som værende for omkostningstunge og underminerende for almenområdet og for samfundet generelt (Falster 2021).”

Der er således, som vi godt ved, flere årsager til området er presset, men her må vi ikke forfalde til gængs gøgeungeretorik og skabelsen af skyld og skam for de, der er handicappede.

I stedet skal vi fastholde vores sunde menneskesyn og medmenneskelighed, så vi holder op med at diskriminere handicappede samt bevarer vores velfærdssamfund. I modsat fald bliver vi rene neoliberalister, og vores samfund nedbrydes som velfærdssamfund og reduceres til blot at være en velfærdsstat.

Rapportens afsnit 2.1

Jeg har ovenfor kommenteret og redegjort for svagheder i ekspertudvalgets beskrivelse af tingene, så i det følgende er relativt få kommentarer til anbefalingerne.

Anbefaling 1: Øget mulighed for at fastsætte lokale serviceniveauer

Nej tak til ekspertudvalgets forslag om at øge kommunernes mulighed for lokale serviceniveauer, da det uvægerligt vil medføre solide forringelser for de handicappede. Endvidere vil det sandsynligvis øge omkostningerne for både kommuner og leverandører, idet der skal forhandles om serviceniveau (leverancer) og takster hver gang.

Anbefaling 2: Ændring af servicelovens formålsbestemmelse

Helt klart nej tak til dette forslag. Serviceloven er en god lov, men kommunerne har modvilje mod de forpligtelser, den giver dem.

Servicelovens formålsbestemmelse er helt i overensstemmelse med et sundt medmenneskeligt menneskesyn og med FN's Handicapkonvention, så ingen ændringer er nødvendige.

Servicelovens formålsbestemmelse, dvs. dens § 1 lyder:

§ 1. Formålet med denne lov er

- 1) at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,
- 2) at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
- 3) at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2. Formålet med hjælpen efter denne lov er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Stk. 3. Hjælpen efter denne lov bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

Anbefaling 3: Styrket interessentinddragelse og helhedsbetragtning i Ankestyrelsen

Nej tak til at ændre Ankestyrelsen i retning til at tage mere hensyn til kommunerne end de allerede gør. Ankestyrelsen er en del af beskyttelsen, vi har som borgere, mod overgreb fra myndigheden, her kommunen.

I stedet vil det være formålstjenligt at flytte Ankestyrelsen ud af Socialministeriet og gøre den til en helt uvildig instans f. eks. i Justitsministeriet. Ankestyrelsens opgave er jo at fortolke vores lovgivning og give enten kommunen eller borgeren ret, når en sag er kommet til Ankestyrelsen.

Rapportens afsnit 2.2

Anbefaling 4: Øget fleksibilitet i anvendelse af botilbud

Nej tak til forslaget. Ekspertudvalget udviser i dette forslag en ringeagtende adfærd overfor svage borgere. Tænk sig, at der foreslås tvangsflytning! Prøv lige at tænke på, at det er Jer selv, der bliver tvangsflyttet. Nej, det er absolut ikke den vej, vi skal gå.

Dette er også et direkte angreb på borgerens retssikkerhed, som vil blive kraftigt reduceret.

Det er i øvrigt ikke korrekt, at den støttemæssige indsats ikke er indeholdt i et botilbuds takster. De takster, der er for § 107 og § 108, og som jo er godkendte af socialtilsynet, er helt normalt inklusive støttemæssig indsats.

Hvis en borger, der bor hos et botilbud, tilkendes støtte ”udenfor huset” f. eks. fra § 104, og er i skole/STU/dagtilbud en del af dagen, er det normale, at botilbuddets takst reduceres tilsvarende.

Anbefaling 5: Revision af magtanvendelsesreglerne i serviceloven

Magtanvendelsesreglerne er en beskyttelse af borgeren. Derfor skal der ikke reduceres i reglerne, og borgernes retssikkerhed skal ikke mindskes.

I den gældende servicelov af 24/01/2022 (LBK nr 170) i forhold til den fra 07/08/2019 (LBK nr 798) er Fysisk guidning (§ 124 b) og Afværgehjælp (§ 124 c) kommet til. Det er en reducere i forhold til tidligere, idet der ingen registreringskrav eller rapporteringskrav er ved anvendelse af Fysisk guidning. Dvs., her er der allerede sket en forenkling.

Det ekspertudvalget nævner i boks 2 første punkt er ikke helt korrekt. Det stammer fra en tidligere servicelov (LBK nr 798) § 125 Alarmsystemer og krævede en godkendelse fra kommunen, hvis et botilbud ønskede at overvåge en person i en afgrænset periode.

I gældende servicelov (LBK nr 170) er § 125 Alarmsystemer helt udgået og erstattet af § 128 a og § 128 b om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Dvs., serviceloven er helt på højde med situationen, og der er ikke behov for ekspertudvalgets forslag.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi til overvågning kan i øvrigt uden videre tages i brug, hvis det er efter anmodning fra borgeren eller dennes værge. Dette er helt legitimt, der er ingen paragraffer, som forbyder dette, og det kan sættes i værk umiddelbart.

Anbefaling 6: Eftersyn af tilsyn med sociale tilbud

Hvis det ikke betyder en svækkelse af socialtilsynene, giver det god mening at gennemgå de forskellige tilsyn mhb. på at komme frem til forenklinger og mere effektive tilsyn. Socialtilsynene har en autoritet, der gør, at de kan lukke (tilbagekalde godkendelse) både kommunale og private tilbud, hvis tilbuddene ikke lever op til kravene i loven og i kvalitetsmodellen.

For socialtilsynenes vedkommende er det mærkværdigt, at de er placeret i en kommune og underlagt kommunalbestyrelsen eller magistraten. Socialtilsynene bør flyttes ud, så de er helt uvildige i forhold til kommunerne.

Anbefaling 7: Indførelse af takstloft på områder med selvmøderprincip

Nej tak til takstloft.

Et takstloft vil, som ekspertudvalget skriver, ikke ændre på de styringsmæssige rammer og dertilhørende udfordringer, så hvorfor foreslås det så?

Et takstloft vil helt sikkert gøre livet vanskeligere for en række centre, som måske er nødt til at lukke. Hvem går det ud over? Igen vores samfunds svageste. Det kan vi ikke tillade.

Yderligere kompenseres kommunerne med 50% af udgiften til centrene.

Anbefaling 8: Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud

Jeg har kommenteret og imødegået dette forslag tidligere. Der er ingen grund til dette forslag. Argumentationen er misledende og derfor ikke valid.

Anbefaling 9: Styrke udbygningen af den kommunale botilbudskapacitet

En mulighed er, at kommunerne ikke selv etablerer botilbud, men benytter de private tilbud.

Kommunerne vil slippe for alt det besvær, de ”oplever”, og kan f. eks. bruge deres anlægskroner til andet end botilbud.

Yderligere er ansvar placeret entydigt. Kommunen er køber, og det private botilbud er leverandør. Kommunen er altså ikke både køber og leverandør, hvilket er en dobbeltrolle, som erfaringsmæssigt er vanskelig at honorere.

Anbefaling 10: Nytænkning af reglerne om merudgiftsydelse

Det ser ud til at være en god idé at gennemgå dette område.

Merudgifter er et problem for både borger og for kommunen. Ankestyrelsen omgør op mod halvdelen af klager over afgørelser (og det er kun de afgørelser, der klages over, der er et mørketal her), hvilket vil sige, at kommunerne afgør mindst halvdelen af sagerne til egen fordel og til ulempe for borgeren. Det er helt urimeligt.

Rapportens afsnit 2.3

Anbefaling 11: Sikring af bedre viden og data

Jeg har kommenteret dette tidligere og siger klart nej tak til data og registreringer på individniveau. Der er diskriminering, og dermed ulovligt, overfor de, der har behov for støtte efter serviceloven.

Det bør overvejes at have mere tillid til kommunens sagsbehandlere og give dem mere frihed til f. eks. at bevilge hjælpemidler.

Sagsbehandlerens ekspertise og faglighed er slet ikke omtalt nogetsteds i ekspertudvalgets rapport. Underligt, da de er nøgleressourcer i alt dette. Hvis de får udvist mere tillid og rum til at udføre deres arbejde, kan vi måske komme derhen, at indsats gives i tide (eller tidligere end i dag). Hvis vi også kan få løftet blikket op over indeværende finansår og arbejde langsigtet, er det en almindelig valid antagelse, at udgifterne vil falde.

Og livskvaliteten for handicappede vil stige.

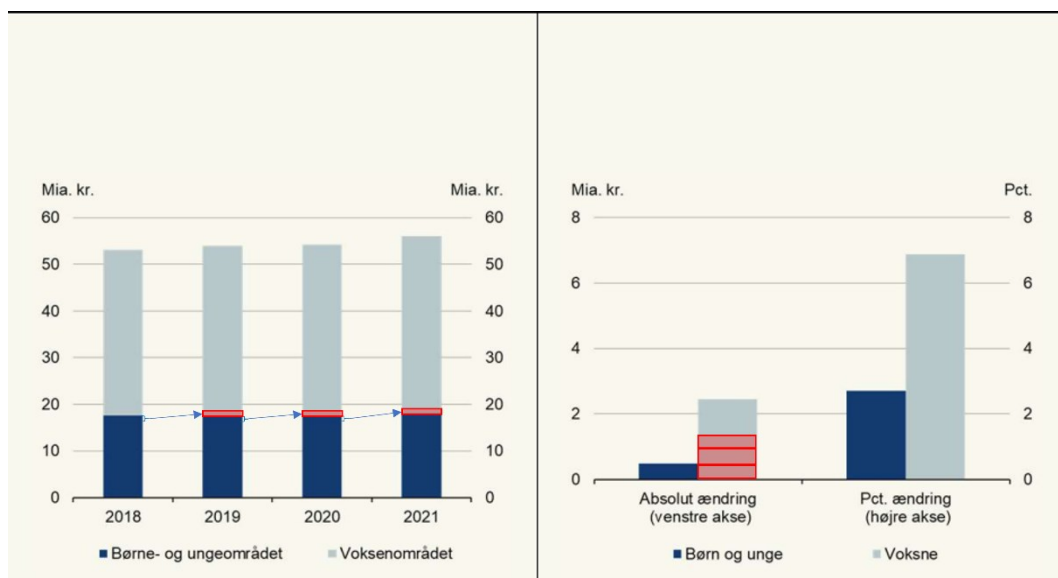
Kommentar til Bilagsmateriale til delrapport 1

Bilag 2, afsnit 2.1 Den samlede udgiftsudvikling

Figur 1 side 5 viser, efter ekspertudvalgets egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata, at udgifterne til socialområdet er i niveauet lidt over 50 mia. kr. pr. år.

Der peges på, at den væsentligste udgiftsstigning er på voksenområdet.

Hertil er der at sige, at voksenområdet jo også hvert år tilføres personer, idet de ældste fra børne- og ungeområdet skifter til voksenområdet.

Jeg har angivet dette med de røde markeringer ovenpå figur 1 og figur 2. En del af stigningen i voksenområdet er således en naturlig ting.

Børne- og ungeområdet ser stabilt ud, hvilket betyder, at der er en tilgang af ca. samme størrelsesorden som afgang, og afgang ser ud til i alt væsentligt at være tilgang i voksenområdet.

Tilgangen til børne- og ungeområdet er en alvorlig udfordring for den enkelte og for os som samfund. Her er det, at det udtrykkes fra alle handicappedes og pårørendes side, at der skal sikres en tidlig og rettidig udredning og dernæst hjælp og støtte til det barn eller den unge, som har brug derfor. Som det er i dag, gives denne udredning, hjælp og støtte sent, og oftest efter at pårørende har kæmpet en årelang kamp mod skoler, PPR og kommune.

Serviceovens § 19a om Forberedelse af overgangen til voksenlivet for unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse vil, hvis den bliver fulgt, det er en "skal" paragraf, uden tvivl

hjælpe med til at flere unge bliver godt indplaceret i botilbud hhv. får den rette, og dermed mest økonomiske støtte på lang sigt.

Dette burde være et område, ekspertudvalget havde behandlet. Hvis hjælp gives tidligt og effektivt, er det forventeligt, at de pågældende børn og unge får det bedre og kommer bedre gennem skoletiden og uddannelse. Det vil være en gevinst for hver person, og deres pårørende, og en gevinst for samfundet, idet tilgangen til voksenområdet vil reduceres i takt med succesen af den tidlige og effektive hjælp.

Ekspertudvalget anfører, at udgifterne til socialområdet i perioden 2018 – 2021 er steget fra 53,1 mia. kr. til 56,0 mia. kr. i 2021, det er en stigning på 5%. Korrigeres der for inflation (kilde: www.finansanalyser.dk; Danmarks Statistik) gennem de fire år bliver de 53,1 mia. kr. i 2018 til ca. 54,7 mia. kr. i 2021. Dvs., den reelle stigning i udgifterne er ca. 1,3 mia. kr.. Endvidere bringer det udgiftsstigningen ned fra 5% til kun 2,4%.

Bilag 2, afsnit 2.2 Udgiftsudviklingen på voksenområdet

Tabel 1 side 6 og tabel 5 side 10 viser bl. a., at udgiften til midlertidige botilbud og til længerevarende botilbud ikke er steget eller kun er steget meget lidt.

Korrigeres der, som også nævnt tidligere, for inflation, ses det, at udgiften til længerevarende botilbud er faldet med 3%.

		2018	2019	2020	2021	Stigning	Pct. ændring 2018-2021	2018	2019	2020	2021	Stigning	Pct. ændring 2018-2021
		Tabel 5 som i bilag 2 side 10						Med inflationskorrigeret					
		----- Mio. kr. -----						----- Mio. kr. -----					
Udgifter	Midlertidige botilbud	5.115	5.138	5.176	5.327	212	4%	5.271	5.255	5.272	5.327	56	1%
	Længerevarende botilbud	6.391	6.403	6.268	6.419	28	0%	6.586	6.549	6.384	6.419	-167	-3%
	Botilbudslignende tilbud	7.538	7.991	8.641	8.987	1.449	19%	7.768	8.173	8.802	8.987	1.219	16%
	I alt	19.044	19.532	20.085	20.733	1.689	9%	19.625	19.977	20.458	20.733	1.108	6%
		----- Helårspersoner -----						----- Helårspersoner -----					
Helårs- personer	Midlertidige botilbud	6.169	6.352	6.371	6.547	378	6%	6.169	6.352	6.371	6.547	378	6%
	Længerevarende botilbud	4.992	4.942	4.964	5.017	25	1%	4.992	4.942	4.964	5.017	25	1%
	Botilbudslignende tilbud	13.505	13.747	13.893	13.863	358	3%	13.505	13.747	13.893	13.863	358	3%
	I alt	24.666	25.041	25.228	25.427	761	3%	24.666	25.041	25.228	25.427	761	3%
		----- 1000 kr. pr. helårsperson -----						----- 1000 kr. pr. helårsperson -----					
Enheds- udgift	Midlertidige botilbud	829	809	812	814	-15	-2%	854	827	827	814	-41	-5%
	Længerevarende botilbud	1.280	1.296	1.263	1.279	-1	0%	1.319	1.325	1.286	1.279	-40	-3%
	Botilbudslignende tilbud	558	581	622	648	90	16%	575	595	634	648	73	13%
	I alt	772	780	796	815	43	6%	796	798	811	815	20	2%

Inflationsberegner: www.finansanalyser.dk

Tabellerne viser en stigning for botilbudslignende tilbud på ca. 1.449 mio. kr. over de fire år. Det er knapt 15 mio. kr. i gennemsnit for de 98 kommuner eller ca. 3,7 mio. kr. pr. kommune pr. år.

Korrigeres der for inflation, ses det, at udgiften til botilbudslignende tilbud er faldet til 1.219 mio. kr. svarende til 3,1 mio. kr. pr. kommune pr. år.

Beløbene i rapportens tabeller er ikke korrigeret for inflation. Tallene i min egen oversigt nedenfor er derfor heller ikke korrigeret for inflation. Fra oversigten ses, at den samlede stigningsprocent, der anføres i bilagets tabel 1 side 6 som værende 7%, er væsentligt lavere end stigningen i skatterne.

Kilde: Danmarks statistik

	2018	2019	2020	2021	Stigning	%
Befolkning, ultimo	5.806.015	5.827.463	5.837.213	5.867.412	61.397	1%
Indkomst i alt, før skat	326.048	338.122	353.737	370.851	44.803	14%
Skatter og afgifter i alt	1.009.393.301.000	1.097.786.405.000	1.109.389.899.000	1.212.377.913.000	202.984.612.000	20%
Indkomstskat i alt	626.879.284.000	709.074.524.000	717.452.562.000	798.222.940.000	171.343.656.000	27%

Noter:

Indkomst i alt, før skat Mænd og kvinder i alt; gennemsnit; hele landet; indkomsttype 3+7+22+26+29

Dvs., der ser ud til at være midler nok i vores samfund til at opretholde, og eventuelt øge, serviceniveau og livsvilkår for de handicappede.

Bilag 3, afsnit 3.1 Udgiftsudviklingen på voksenområdet

På side 15 under figur 6 anføres:

”Sammenholdes udviklingen i pladser til botilbud med udviklingen af udgifter til botilbud ses det, at over hele perioden 2018-2021 er udgifterne til botilbud steget med 1,7 mia. kr., svarende til 9 pct., mens antallet af pladser er steget med 5 pct., jf. figur 7. Antallet af helårspersoner på botilbud er i samme periode steget med 3 pct.”

Men når udgiftsstigningen korrigeres for inflation, er den kun på 6%.

Dvs., udgiften og antal pladser følges ad.

På side 17 øverst anføres:

”Således kan stigningen i antallet af pladser på botilbudslignende tilbud være et udtryk for, at kommunerne har prioriteret denne type af tilbud af hensyn til at optimere kvaliteten på området.”

Da udgiften og antal pladser følges ad, kan der ikke gisnes om bevæggrunden.

I den resterende del af bilaget beskrives en række tal og figurer. Men de er ikke holdt til undersøgelsesperiodens år, som er 2018 - 2019 - 2020 og 2021. Derfor er det reelt ikke muligt at sammenligne med, hvad rapporten i øvrigt omtaler.

Slut på ”Høringssvar”